

Skötselplan för naturreservatet Klinten, Ägersgöl 2:1 i Eksjö kommun

Syftet med naturreservatet är att

- bevara och utveckla ett för regionen ovanligt stort barrskogsområde med naturskogskvalitéer och de arter som är knutna till dessa miljöer.
- tillvarata områdets betydelse för friluftslivet, inom ramen för bevarandet av områdets naturvärden.

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektsnamn	Klinten
Skyddsform	Naturreservat
Län	Jönköping
Kommun	Eksjö
Socken	Hult
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar
Ekonomisk karta	065 91 6F 9b Skurugata
Lägesbeskrivning	8 km NO om Eksjö
Markägarkategori	Kommun
Gräns	Enligt beslutskarta, omfattar hela fastigheten Ägersgöl 2:1
Förvaltare	Eksjö kommun
Areal	81 ha
Markslag och naturtyper	Produktiv skogsmark: 70 ha Våtmark: 1 ha Berg: 1 ha Åker, äng: 9 ha
Prioriterade intresseaspekter	
- Naturtyp	Barnnaturskog, lövskogslund
- Landskapselement	Död ved, gamla träd
- Växt- och djursamhällen	Mossor, lavar, vedsvampar, vedinsekter och fåglar knutna till barnnaturskog.
- Friluftsliv	utsiktspunkt, lägergård, vandringsleder, vindskydd

Historisk och nuvarande markanvändning

Naturförhållanden

Fastigheten Klinten präglas av branter som sluttar ner mot Försjön. Klintaberget utgör högsta punkten och är en fin utsiktspunkt ut över sjön västerut.

Geologi och topografi

Berggrunden inom Klintenområdet har samma geologiska sammansättning som Skurugata med omgivningar i norr. Den chokladbruna sura porfyren, Smålandsforfyr, tillsammans med yngre graniter s.k. Smålandsgraniter utgör de dominerande bergarterna norr om Försjön. På fastighetens sydligaste del finns även ett inslag av den basiska djupbergarten gabbro.

Klintaberget strax öster om bebyggelsen reser sig som en mäktig brant med vidunderlig utsikt ut över Försjön. Området närmast sjön är flackare och utgör den odlade delen av fastigheten. Längs sluttningarna ner mot sjön rinner små bäckar som avvattnar området.

Markanvändning

Inom området finns idag lägergården Klinten, som förvaltas av Friluftsrådet. Tidigare har det bedrivits jordbruk på fastigheten, men ladugården byggdes om 1989 och inrymmer nu övernattningsrum med tillhörande sanitära anordningar och logen har gjorts om till en stor samlingslokal för inomhusaktiviteter. Torpet Lönhult i den norra delen av området är fransålt och ägs av en privatperson.

Skogen har bevarats och avverkningar har skett sparsamt. Den äldre skogen har därför varit en tillgång för det rörliga friluftslivet. Ett par avverkningar har i sen tid utförts i den nordöstra delen av fastigheten.

Tillgänglighet

Området nås idag med bil via Hults samhälle norrut förbi Movänta, avtagsväg mot Klinten/Ägersgöl genom byn Ägersgöl. Strax innan man är framme finns parkeringsplatser längs vägen, och när man kommer fram, intill själva huvudbyggnaden och f.d. ladugården. För cykelburna besökare kan även Klinten nås via Bjässarp – Sjörodjan. norr om Försjön.

Anordningar för friluftslivet

Vandringsleder finns i området, dels Höglandsleden som passerar genom området, dels lokala leder. I anslutning till dessa, i närheten av sjön, finns vindskydd och eldstäder anordnade.

Försjön med sitt klara och rena vatten är en resurs och erbjuder både badmöjligheter, fiske och kanotturer.

En klättervägg finns iordningställd vid foten av Klintaberget och används inom ramen för Friluftsrådets verksamhet.

Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Vegetation

Växtligheten i skogen kännetecknas av skogsväxter som är typiska för barrskog. De öppna markerna är hävdade eller har hävdats in i sen tid och har därmed bibehållit sin biologiska mångfald. Växter som är funna i nyckelbiotoperna i skogsmiljö är bland kärleväxterna blåsippa, tibast, svart trolldruva, gullpudra och vårärt och i övrigt signalarterna gammelgranslav, lunglav, skriftlav, krusig ulota, och bårdlav. Typiska växter för det öppna beteslandskapet är i trädsiktet ek, körsbär och rönn, i busksiktet hassel, en, olvon och måbär och i fältsiktet smörboll, nattviol, fyrkantig johannesört, vårbrodd, prästkrage, stor och liten blåklocka, gökärt och ängsvädd.

Djurliv

Bland de djur som tillhör området dominerar älg, rådjur, räv och den svenska skogsharen. De värdefulla fågelarter som hör skogen till är duvhök, tjäder, järpe, nötkråka, större korsnäbb, mindre hackspett, nattskärra, stjärtmes, taltita och tofsmes. Med anknytning till sjön finns även storlom, lärkfalk, fiskgjuse, drillsnäppa. Enligt jaktlaget stämmer den jakt som hittills bedrivits väl överens med de krav som kommer att ställas, t.ex. har jakt på skogsfågel ej förekommit.

Kulturhistoriska förhållanden

Bakgrund

Klinten är en gammal jordbruksfastighet och dess mer kända historia börjar på 1850-talet, då mangårds- och ekonomibyggnaderna uppfördes. Soldatlängd finns dock upprättad för soldattorpet (Lillklinten) under perioden 1685-1901.

1911 överläts gården av Klas och Lina Lindgren till Otto och Augusta Sandell som fick köpa den för 7000 kr. Sandell ägde sedan gården fram till 1969, under den senare delen genom sonen David. Ny ekonomibyggnad uppfördes 1930.

År 1969 köpte Höreda kommun Klinten i avsikt att anlägga en fritidsby. Efter kommunsammanslagningen övergick fastigheten till Eksjö kommun. Upprustning har skett under årens lopp och från 1991 förvaltar Friluftsförbundet Klintengården.

Albert Engström

Området kring Hult utgjorde Albert Engströms uppväxtmiljö och där kom han i unga år i kontakt med en inspirerande natur – Försjön med sitt klara vatten, Skurugata och dess sägenomspunna bergsskrevor, Skuruhatt med vida utsikter men framför allt den vilda natur man kunde uppleva i den småländska skogen på den tiden. Klinten var en del av denna natur. I många av Engströms berättelser finns storskogen med sina väsen beskriven.

Friluftsliv

Friluftsförbundet förvaltar idag Klinten genom ett samarbetsavtal med kommunen och ansvarar för att verksamhet bedrivs. Man bedriver dels egen verksamhet men ser också till att andra intressenter – organisationer, skolklasser m.m. – kan få hyra in sig.

Höglandsleden går förbi Klinten på sin väg från Eksjö stad mot Skurugata och vidare norrut/österut.

Referenser

Nyckelbiotoper – Skogsvårdsstyrelsen

Friluftsförbundet www.frilufts.se/eksjo

SGU: Beskrivning till berggrundskartorna Vetlanda NV och NO.

Muntliga uppgifter från Kongseröds Jaktlag, ornitologer, biologer mm.

Mål- och föreskrifter för skötsel av reservatet

Reservatet utgörs till stor del av barrskog (70 ha) med varierande värde för den biologiska mångfalden. Resterande delar är områden som i sen tid har hävdats (4 ha) och områden som fortfarande hävdas (7 ha).

Reservatet har därför indelats i 4 skötselområden, fördelat på barrblandskog, lövskog, betesmark och åker.

Bevarandemål och gynnsam bevarandestatus

Bevarandemål kan anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten i naturreservatet. För att målen ska gå att följa upp behöver de vara mätbara. Problemet är att idag saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Under ett inledningsskede ska därför sådana målbeskrivningar arbetas fram. och en precisering av föreslagna mål ska ske.

Skötselmål och skötselåtgärder

Reservatsskötseln skall inriktas på att bevara och återskapa naturvärden knutna till barrnaturskog, lundartade lövskogar eller hävdade marker.

Skötseln skall även främja biologisk mångfald knuten till gammal barrblandskog och det rörliga friluftslivet. Skötselinsatserna skall syfta till att restaurera naturskogsstrukturer i de av skogsbruk hårdast påverkade delarna eller till att bevara eller återskapa de kulturpräglade naturmiljöerna. Även skötselinsatser för att efterlikna naturliga störningar, t.ex. brand, kan i framtiden bli aktuella. Sådana insatser bör föregås av särskild utredning. Vissa avverkningar med i huvudsak ekonomiska motiv utförs i samband med reservatsbildningen men dessa är engångsåtgärder. Några planterade ungskogar, i dagsläget utan naturvärden, brukas produktionsinriktat men med syfte att på lång sikt återskapa naturskogsstrukturer.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Skötselområde 1 – barrblandskog

Naturtyp:	Barrblandskog	60,1 ha
	Barrungskog	11,0 ha

Bevarandemål

- Andelen död ved ska öka
- Andelen löv och tall ska öka

Skötselåtgärder zon A

- Inom skötselområde 1 gäller fri utveckling inom zon A där inget annat anges. En förbättring av kunskapsunderlaget kommer att precisera bevarandemålen. En uppföljning av dessa avgör behovet av skötselåtgärder i framtiden. På lång sikt kan det bli aktuellt att inom skötselområde 1 skapa flerskiktade tallbestånd, antingen genom naturvårdsbränning eller naturvårdshuggningar.
- Särskild uppmärksamhet ska ägnas zonerna mellan öppen mark och naturskog, där skogsbryn ska skapas genom att ta tillvara på lövträd och få ett mer öppet och ljusare bryn – (se ”Skötselområde 2 – lövskog”).

Skötselåtgärder zon B

- Delområde 1a:
Beskrivning: Högre talldominerad barrblandskog omkring 120 år gammal.
Mål: Tallskog.
Åtgärder: Genomhuggning av beståndet där i första hand granen avverkas och i andra hand tallen. Högst 40% av volymen avverkas. Virkesinnehållet är idag c:a 1350 m³sk.
- Delområde 1b:
Beskrivning: Grandominerad skog, ca 75 år gammal med inslag av asp och tall.
Mål: Föryngring av asp och tall. Lövrik skog.
Åtgärd: Avverka gran. Lämna all tall och allt löv. Vidta inga föryngringsåtgärder. Lämna en ordentlig zon mot bäcken och vandringsleden.
- Delområde 1c:
Beskrivning: Grandominerat bestånd i 75-årsåldern.
Mål: Avveckling av kulturgranskog och naturlig föryngring. Lövrik barrblandskog.
Åtgärder: Avverkning av gran där alla övriga trädslag sparas. Ingen plantering. Därefter fri utveckling. Ingen avverkning får ske i eller i direkt anslutning till surdroget.
- Delområde 1d:
Beskrivning: Granungskog ca 30 år gammal med inslag av tall.
Mål: En långsiktig återföring till naturskog. Lövrik tallskog.
Åtgärder: Normal produktionsinriktad skogsskötsel där löv och tall gynnas vid gallringarna. Lövträden och tallen skall sedan lämnas kvar vid slutavverkning. En stabil skyddszon på ca 30 m byggs upp mot nyckelbiotopen i söder och zonen lämnas vid slutavverkning. Därefter lämnas skötselområdet till fri utveckling.
- Delområde 1e:
Beskrivning: Granplantering, ca 20 år gammal.
Mål: En långsiktig återföring till naturskog. Lövrik barrblandskog.
Återföring: Normal produktionskogsskötsel, utförd med småskalig skogsskötsel, där löv gynnas vid röjning och gallring. Lövträden skall lämnas vid slutavverkning. En stabil skyddszon på ca 30 m byggs upp mot nyckelbiotopen i nordost och zonen lämnas vid slutavverkning. Därefter lämnas skötselområdet till fri utveckling.
- Delområde 1f:
Beskrivning: Granplantering, ca 10 år gammal, med ett delvis rikligt lövinslag.
Mål: Lövrik barrblandskog

Åtgärder: Normal skogsskötsel där lövträden gynnas vid varje ingrepp fram t.o.m. sista gallring. Därefter fri utveckling.

- Delområde 1g:
Beskrivning: Strandskog, som består av främst äldre tallar ("jätteträd") med inslag av lövträd.
Mål: En gles storvuxen tallskog (jätteträd) med inslag av äldre lövträd.
Åtgärder: Punktvisa insatser för att gynna befintliga och främja framväxten av nya "jätteträd", främst av tall men även av andra trädslag. Här finns möjligheter för solexponerade solitära- och halvsolitärträd. Strandzonen bör dessutom göras mer tillgänglig för friluftslivet med utglesning av yngre träd och uppväxande sly för att förbättra sikten ut mot sjön.

Skötselområde 2 Lövskog

Naturtyp: Lövskog

3,8 ha

Bevarandemål

- Andelen löv minst 70 % av totala virkesvolymen
- Andelen död ved ska öka

Skötselåtgärder zon B

- Delområde 2a
Beskrivning: Lönhults gamla ängs- och hagmarker. Huvuddelen av trädskiktet består av yngre asp med skiftande ålder och slutenhet. Även äldre asp, spärrgrenig ek, hassel, lind, lönn och körsbär förekommer.
Mål: Bibehålla och återskapa lundartad lövskog.
Åtgärder: Avverka/röj bort all gran och ta hand om riset. Friställ de grova lövträden, avverka de träd som konkurrerar med kronan. Gallra försiktigt bland de yngre asparna. Bibehåll luckigheten.
- Delområde 2b
Beskrivning: Lämningar efter torpet Nystorp.
Mål: Bevarande av lämningarna.
Åtgärder: Vid behov röjning på inägan och kring övriga lämningar.
- Delområde 2c:
Beskrivning: Lövbekstånd, ca 25 år gammalt, på fuktig mark med granunderväxt.
Mål: Björkskog.
Åtgärder: All gran röjs och gallras bort. Samtidigt gallras lövbekståndet varefter björk inom skötselområdet prioriteras och konkurrerande barrträd tas bort.
- Delområde 2 d:
Beskrivning: Skogsbrynen som löper runt det öppna landskapet (delområdena 3, 4 a, 4 b) består idag av en blandning av löv- och barrträd och uppväxande sly. Lövträden består av björk, rönn, sälg, hassel och asp. Generellt har skogsbryn ett mycket rikt biologiskt liv, eftersom det är en övergångszon från öppen mark till skog och innehåller många livsmiljöer.
Mål: Skogsbryn, som kan betecknas som gles lövdominerad blandskog och har en öppen hagmarkskaraktär.

Åtgärder: Unga träd och sly tas bort till gagn för äldre löv- och barrträd. Ta särskilt tillvara på hassel, rönn, sälk och asp.

Skötselområde 3 Betesmark

Naturtyp: Betesmark

2,2 ha

Beskrivning: Inäga under igenväxning.

Mål: Betesmark

Åtgärder: Røj bort delar av lövet och frihugg större lövträd. Släpp djur på bete.

Skötselområde 4 Åkermark

Naturtyp: Åkermark

4,4 ha

Delområde 4a

Beskrivning: Åker / vallodling

Mål: Åker / betesmark alt. friluftsliv- och lägerverksamhet

Åtgärder: Fortsatt hävd, slyrøjning i skogsbyn, på åkerrenar och längs vägar.

Delområde 4b

Beskrivning: Åker/ vallodling

Mål: Åker / vallodling alt. viltåker

Åtgärder: Fortsatt hävd, slyrøjning i skogsbyn, på åkerrenar och längs vägar.

Utmärkning

Reservatet skall märkas ut enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Friluftsliv och turism

Målet med verksamheten på Klinten är att friluftsliv, turism, skol- och lägerverksamhet kan nyttja området efter dess naturgivna förutsättningar. För skötsel av vandringsleder och övriga anläggningar för friluftslivet svarar Eksjö kommun. Om behov skulle uppstå att tillskapa nya anläggningar för verksamheten ska samråd ske med mark- och skogsansvarig inom kommunen. Tillsyn ska ske kontinuerligt.

För att upprätthålla områdets tillgänglighet bör även skötseln av anordnade leder och stigar vara anpassade efter friluftslivets behov. Klinten är känt för sitt friluftsliv med lägergården som utgångspunkt. Strövstigarna ska därför underhållas och hållas fria från nedfallna träd, utsikten från Klintaberget hållas öppen genom att träd som skymmer sikten borttages. Ett par lägerplatser finns idag som ska ses över och förbättras. Ytterligare anordningar kan behöva anläggas, i första hand inom delområde 4 a, för att ge friluftslivet ökade möjligheter att uppleva och nyttja naturreservatet.

Tillgänglighet och information

Information om naturreservatet och dess värden kommer att skyltas i anslutning till parkeringsplatsen samt på parkeringsplatsen för Skurugata-reservatet.

Utmed vandringslederna kan det vid behov sättas upp skyltar med kompletterande information för besökaren.

Sammanfattning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Sköts.omr.	Vem	Prio.	Finans
Fri utveckling	-	1	Eksjö kommun	1	-
Genomhuggning	-	1 a	Eksjö kommun	-	Eksjö kommun
Avverkning	2006	1 b	Eksjö kommun	1	Eksjö kommun
Avverkning	-	1 c	Eksjö kommun	-	Eksjö kommun
Prodinr.skötsel	-	1 d	Eksjö kommun	-	Eksjö kommun
Prodinr.skötsel	-	1 e	Eksjö kommun	-	Eksjö kommun
Prodinr.skötsel	-	1 f	Eksjö kommun	-	Eksjö kommun
Röjning/gallring	2006	1 g	Eksjö kommun	2	Eksjö kommun
Återskapa/bibehålla	vid behov	2 a	Eksjö kommun	1	Eksjö kommun
Bevarande	vid behov	2 b	Eksjö kommun	3	Eksjö kommun
Röjning/gallring	2005	2 c	Eksjö kommun	2	Eksjö kommun
Röjning/gallring	2006	2 d	Eksjö kommun	2	Eksjö kommun
Bete	Årligen	3	Brukaren	2	Ev. miljöstöd
Slåtter/bete/åker	Årligen	4	Brukaren	1	Ev. miljöstöd

Tillsyn, dokumentation och uppföljning

I samband med den löpande tillsynen och där åtgärder enligt skötselplanen utförs skall dokumentation ske i text och bild. Målsättningen är att inventeringar ska ge kunskap om och läggas till grund för bevarandemål för området. Skötselplanen ska revideras vart 10:e år, med start år 2010.

KARTOR

Beslutskarta, 1:10 000

Skötselplankarta, 1: 10 000

Friluftsanordningar, 1:10 000

Sakägarförteckning:

Kongseryds jaktlag, Gunne Gustavsson
Friluftsförbundet, Eksjö lokalavdelning
Fastighetsägare till Ägersgöl 2:2
Sydkraft Mät AB
Aktuella arrendatorer